

ראש השנה לה

משה שווערד

1. ריטב"א על ראש השנה דף לד/ב

תניא אמרו לו וכו', פי' בין בראש השנה בין בשאר ימים. להסדיר. שתהא שגורה בפיו בעוד שהם מתפללין.

2. שערים מצויינים בהלכה

כדי להסדיר שליח צבור תפלתו. פי' דכשהציבור מתפללין תפלה בלחש, מסדר הש"ץ תפלתו, וזהו משום דאיתא במס' ברכות (לד:): אר"ח אם שגורה תפלתי כפי יודע אני שהוא מקובל כו', ומה"ט צריך לומר קודם תפלת י"ח ה' שפתי תפתח כו', וגם קודם מלכיות זכרונות ושופרות מתפלל "היה עם פיפיות שלנחי עמד בית ישראל", כדי שלא יטעה בהן, ויהיה שגורה בפיו, דזה סימן טוב. ועי' בשמ"ב וקונ"א (ח"א סי' כו סק"ג) בענין מי שנוסחתו משונה ממה שמתפללים בביהכ"נ, וצריך להתפלל לפני התיבה, היאך יסדיר תפלתו בלחש.

3. שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ב סימן כט

בתפלת ש"צ בלחש אם יכול להתפלל בנוסח אחר מכפי שיתפלל בקול רם לפני התיבה עיו"כ תשכ"ד. מע"כ ידידי הנכבד הרה"ג ר' דוד קאהן שליט"א.

מה ששמע כתר"ה בשמי שאמרתי שאם הש"צ שמתפלל בעצמו בנוסח ספרד ויורד לפני התיבה במקום שהצבור מתפללין בנוסח אשכנז ולהיפוך, צריך גם כשמתפלל בלחש להתפלל בנוסח המקום שמתפללים הצבור משום שטעם שהש"צ מתפלל בלחש הוא כדי שיסדיר תפלתו ולא יכשל בלשונו כשיתפלל בקול רם לפני הצבור הוא אמת. ומשה"ק כתר"ה ממה שבר"ה דף ל"ד איתא סברא זו רק לר"ג לתרץ מה שהקשו לו רבנן דכיון שהש"צ מוציא את הרבים למה צבור מתפללין שא"כ משמע שרבנן לא סבירא להו טעם זה, אבל פשוט שגם רבנן סברי דזה שהש"צ מתפלל בלחש אף שהוא יתפלל אח"כ בקול רם לפני הצבור והוא הא ודאי יצא בתפלתו דאח"כ, שהוא להסדיר תפלתו. אך הוקשה להו על ר"ג משום דלא מסתבר להו שיתפללו כל הצבור שלא לצורך בשביל הש"צ שיהיה לו זמן להסדיר תפלתו בעת שהצבור יתפללו בלחש שגם הוא יתפלל אז בלחש, שהרי יכלו לתקן שרק הש"צ עצמו יתפלל תחלה עוד פעם בלחש ויתקנו שהוא יתפלל קודם שהתחילו הצבור להתפלל שהוא קודם פסד"ז ואף שאינו כהראוי יותר טוב זה מלהצריך הצבור להתפלל שלא לצורך. ולכן סוברין רבנן דהוא משום שאין הצבור הבקיאין יוצאין והוכרחו להתפלל בלחש תחלה בעצמם, וממילא גם הש"צ שצריך להתפלל בלחש נמי בשביל להסדיר תפלתו נמי מתפלל אז בעת שהצבור מתפללין שהוא אחר ברכות ק"ש כדין אחר גאולה ולא הוצרכו לתקן בזמן אחר שיהיה שלא כהראוי.

וכן מפורש במג"א סימן ככ"ד סק"ג דלדינא מה שהש"צ מתפלל בלחש הוא כדי להסדיר תפלתו, ואף בתפלות כל השנה אם ליכא דחק צריך הש"צ להתפלל תחלה בלחש להסדיר תפלתו ורק בשעה"ד שרי כדאיתא במחבר ורמ"א בסק"ב, ורק מתחלה רצה לומר דבתפלות כל השנה אף בלא דחק שרי והקשה דא"כ לר"ג שאף הצבור מתפללין רק כדי שיהיה זמן לש"צ לסדר תפלתו לא יצטרכו צבור להתפלל כלל בכל השנה, ולכן מסיק דצריך להסדיר אף תפלות של כל השנה משום דאף דרגילין בהו החמירו בצבור כדפי' במחצה"ש, וא"כ כ"ש דלהתפלל הש"צ בלחש בנוסח אחר מכפי שצריך להתפלל לפני הצבור בקול רם שאסור שהרי אדרבה יתגרע עוד

בסדרו זה דיערב שתי הנוסחאות. ולכן ברור שמוכרח גם בלחש להתפלל כהנוסח שיתפלל בקול רם. ידידו מוקירו, משה פיינשטיין.

4. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת ראש השנה דף לד עמוד ב
ש"ץ המתפלל ספרד והציבור מתפללין אשכנז וההיפך, איך מתפלל בלחש

אמר להם כדי להסדיר ש"ץ תפילתו. **באגרות משה** [או"ח ח"ב סימן כ"ט] כתב שאם הש"ץ רגיל להתפלל בנוסח ספרד ויורד לפני התיבה במקום שמתפללין בנוסח אשכנז, וכן להיפך, צריך הש"ץ להתפלל כפי נוסח הציבור גם כשמתפלל בלחש, ומשום דהטעם שהש"ץ מתפלל בלחש זהו כדי להסדיר תפילתו שלא יכשל בלשונו כשמתפלל עם הציבור. והגם דבשמעתין מבואר טעם ד"להסדיר" רק אליבא דר"ג פשוט דגם רבנן מודו דטעם תפילת הש"ץ בלחש זהו כדי להסדיר תפילתו, אלא דנחלקו על ר"ג בזה, דלר"ג הצריכו את "כל הציבור" להתפלל בלחש, כדי שהש"ץ יוכל אז להסדיר תפילתו, וזה הוקשה לרבנן בסברא, אבל לגבי הש"ץ עצמו וודאי דהטעם הוא כדי להסדיר תפילתו, ומסיים שם שכן מפורש במג"א (קכ"ד סק"ג) דלדינא מה שהש"ץ מתפלל בלחש הוא כדי להסדיר תפילתו. **ולדעתי ברור דהש"ץ יתפלל בלחש כמו שרגיל, דגם אם נאמר כדברי המג"א, מ"מ נראה פשוט דהתקנה "להסדיר תפילתו" עיקרו הוא כדי שלא יתבלבל בדבר שהוא "לעיכובא", וא"כ גם אם מתפלל בלחש בנוסח שהוא רגיל בו מקיים בזה הדין של "להסדיר תפילתו" שהרי אין חילוקי הנוסחאות מעכבין, ובדיעבד גם אם יתפלל זה בחזרת הש"ץ לא יעכב. ושפיר יוצא בזה את התקנה להסדיר תפילתו [הגם שבחזרה יתפלל בנוסח אחר]...**

[א"ה, שמעתי שהיה ש"ץ אצל הח"ח זצ"ל בראדין, והיה רגיל בנוסח אחר, ושאל את הח"ח אם צריך להתפלל גם בלחש בנוסח הנקוט כפי הציבור שם, ומצד טעם הנ"ל, כדי להסדיר תפילתו, והשיבו הח"ח דהגם דבסברא אתה צודק, מ"מ לדינא תתפלל בלחש כפי שאתה רגיל].

5. בן יהודע על ראש השנה דף לה/א

לעולם יסדיר אדם תפלתו ואחר כך יתפלל. **נראה לי בס"ד מה שאמרו יסדיר, הכונה שיעשה כפי סדר העולמות לומר הקרבנות תחלה שהם בעשייה, ואחריהם הזמירות שהם ביצירה שבזה יעלה מעשיה ליצירה, ואחריהם היוצר שהוא בבריאה שיעלה מיצירה לבריאה, ואחר היוצר תפלת העמידה שהיא באצילות שיעלה מבריאה לאצילות. ולכן המקובלים מדקדקים בכך אפילו אם איחרו לבית הכנסת ואם יעשו כסדר הזה לא יוכלו להתפלל תפילת העמידה עם הציבור עם כל זה קפדי להתפלל בסדר הזה.** ולזה אמרו לעולם יסדיר אדם תפילתו, דהיינו בקרבנות וזמירות ויוצר ואחר כך יתפלל תפלת העמידה. ואמר לעולם רצונו לומר אם איחר ולא יוכל להתפלל תפילת העמידה עם הציבור ביחד:

6. חדושי הר"ן על ראש השנה דף לד/ב

לדבריהם למה שלח צבור יורד לפני התיבה. **פי' בשאר ימות השנה דאלו בר"ה מאי קא מהדר להו והרי צריך הוא לירד לפני התיבה כדי שיתקעו על סדר ברכות שלא אמרו אלא בצבור:**

7. חדושי הר"ן על ראש השנה דף לד/ב

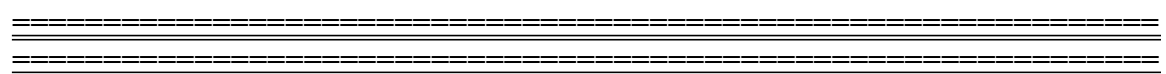
כשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי. **דכיון שהוא מוציא את שאינו בקי הא עבדינן לה לתפלה כברכות של חובה שאעפ"י שיצא מוציא וכיון שכן בדין הוא שיוציא אף את הבקי:**

8. תוספות מסכת ראש השנה דף לד עמוד ב

כך מוציא את הבקי - **מכאן פסק בה"ג דיחיד שטעה ולא הזכיר של ראש חדש יכוין לבו לתפלתו של שליח צבור מתחלה עד סוף ויוציא אף על פי שהוא בקי ...**

9. שו"ע או"ח סימן קכד

(א) לאחר שסיימו הצבור תפלתו, יחזור ש"צ התפלה, שאם יש מי שאינו יודע להתפלל יכוין למה שהוא אומר, ויוציא בו; וצריך אותו שיוציא בתפלת ש"צ לכוין לכל מה שאומר ש"צ מראש ועד סוף; ואינו מפסיק; ואינו משיח; ופוסע ג' פסיעות לאחוריו, כאדם שמתפלל לעצמו:

10. תוספות מסכת ראש השנה דף לה עמוד א

אילימא משום דנפיש – [1] פירש בקונטרס דאיכא דמוספי ר"ח וראש השנה ומלכויות וזכרונות ושופרות כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר כיון שאמר נעשה ונקריב לפניך כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך אין צריך לומר מקראות המוספין ובשם רבותיו פירש להא דרב חננאל במלכויות וזכרונות ושופרות וקשה הא דלא כרבנן ודלא כר' יוחנן בן נורי דתנן (לעיל לב.) אין פוחתין מעשרה מלכויות כו' [2] ור"ת פירש דאפסוקי דמלכויות וזכרונות ושופרות קאי והיכא דהתחיל פליגי דלא יפחות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה אבל יכול לפטור עצמו לגמרי ע"י בתורתך כתוב לאמר אבל מקראות של מוסף צריך להזכיר לעולם שהם במקום הקרבנות אבל מוסף דר"ח אין צריך להזכיר בר"ה אלא שדי לו במה שאמר מלבד עולת החדש ומנחתה שבזה נכלל כל מוספי ר"ח העולות וכדי להזכיר גם השעיר שהוא חטאת יאמר ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתן.

11. שערים מצויינים בהלכה

דף לה. עם שבשדות משום דאניסי במלאכה. צריך לפרש דבמלאכה

לאו דוקא, שהרי יו"ט אסור במלאכות שבשדה, אלא הם טרודים להשגיח שם. וגם צריך לפרש דאם לא ישגיחו יהיה להם הפסד גדול, וקי"ל בשו"ע (או"ח סי' תרנו) שאין צריך לבזבז הון רב בשביל קיום מצוה אפי' מצוה עוברת, ועי' שם כמה ממון הוא מחויב לבזבז. ועי' בגמ' סוכה (מז.) דמסופר מכמה אמוראים גדולי הדור שלא ישבו בסוכה במשך החג עד שמיני עצרת שהיו צריכין להשאר בשדות להשגיח על בהמותיהן. וכן במס' פסחים (ע:) רב יהודה בן דורתאי ובנו הלכו מירושלים כדי שלא יצטרכו לעלות לרגל. וע"ע מה שכתבנו שם בענין להפקיע עצמו מן המצות ונכבר אמרו בירושלמי במסכתין פ"ג ה"ה דברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר].

12. שו"ת אגרות משה אורת חיים חלק ו סימן ז

בדין חזרת הש"ץ

ענף א

א. קשה איך יוצאין עם שבשדות בחזרת הש"ץ כשאננם שומעים כלל

בסוף ר"ה דף ל"ה ע"א איתא א"ר אחא בר עזריא אמר ר"ש חסידא פוטר היה ר"ג אפילו עם שבשדות, משמע דאף שלא שמעו כלל דהרי לא היו בביהכנ"ס כלל ומ"מ פוטרין, וכן מפורש בתוס' בד"ה כך שכתבו ומיהו בקונטרס משמע לקמן שרוצה לפרש בשלא כיון לבו לבהכ"נ ולא שמע תפלה, וכן מפורש ברי"ף שכתב ועם שבשדות דאניסי ולא מצי למיתי לבי כנישתא בר"ה וביו"כ ש"ץ נמי מוציאן ידי חובתן אבל דעיר אין ש"ץ מוציאן ידי חובתן עד דאתי לבי כנישתא ושמעו מש"ץ מתחלה ועד סוף, הרי מפורש דמוציא את עם שבשדות אף דלא שמעו כלל דהא אם איירי בשמעו מש"ץ גם אלו שבעיר שיכלו להסדיר תפלתן יוצאין וכן מפורש בר"ן. ולכאורה כיון דאינו מחמת שפטורין מתפלת מוסף אלא משום ש"ץ מוציאן כמפורש בלשון ר"ג במתני', וכן הוא ברש"י שכתב פוטר היה שש"ץ מוציאן וכן הוא לשון הרי"ף, ולכאורה איך שייך לצאת בברכות שהוא חייב בלא שמיעה, והיה שייך לומר שלא תיקנו לעם שבשדות דאניסי ולאילו שבעיר תקנו וממילא

מחוייבין להתפלל בעצמן או לשמוע מהש"צ דיוצאין בשמיעה כמו באמירה, ומצינו כה"ג בברכות דף ל' שראב"ע אומר אין תפלת המוספין אלא בחבר עיר ופרש"י שלא תקנוה אלא בצבור, וכן היה שייך לומר שלא תיקנו לעם שבשדות דאניסי אף כשהן עשרה ולאילו שבעיר תיקנו אף ליחידים כחכמים שתיקנו אף שלא בחבר עיר, אבל אם תיקנו גם ליחידים וגם לאילו שבשדות דאניסי איך שייך שיצאו בתפלת הש"צ כשהם נמצאו בשדות ולא שייך שישמעו כלל...

ג. עוד קשה הא דאמר הגמ' הני אניסי הא אונס לאו כמאן דעביד וא"כ חדוש הוא שיוצאים ידי חובתן אף שלא שמעו

עוד קשה מה שהקשה הגמ' אהא דאמר ולא מבעיא הני דקיימי הכא אדרבה הני אניסי הני לא אניסי, הא ודאי חדוש גדול הוא מה ששייך לצאת מהש"צ אף שלא שמעו ממנו כלום דאף שהם אניסי לא שייך לומר שיצאו דאונס אינו כמאן דעביד אף אם היה אונס גמור רק שבאונס גמור היו פטורין דאונס רחמנא פטריה, והכא לא איירי באונס גמור אלא דהוא טירחא להם והחשיבום כיצאו שלא שייך זה אף באונס גמור, ואילו שבעיר שבאו לביהכ"נ ושמעו מהש"צ שמעצם הדין הא שומע הוא כעונה, אך שרבנן סברי שבתפלה חייבו לכל אחד ואחד להתפלל בעצמו דוקא ולא יצאו מהש"צ כדאמרו לר"ג, שודאי שייך שיפלוג ר"ג ע"ז כפשטות לשונו בברייתא שאינו סובר שתפלה שאני ומוציא גם את הבקי, ואם הוא דוקא בשל ר"ה כו"ע הם דלא בקיאי משום דאוושי נמי הוא דבר המובן בטעם פשוט בלא חדוש ושפיר אמר אפילו עם שבשדות, ואף שהם משני טעמים שיש בזה מה שאין בזה, דיש מקום לומר דאף שפוטר עם שבשדות שלא שמעו כלל אינו פוטר לאילו שבעיר שיכלו להסדיר תפלתן ולהיות בקיאי בהן, מ"מ שייך לשון אפילו מצד שבאלו שבשדות הוא דבר חדוש ובאלו שבעיר הוא דבר שבסברא, ואם כונתו להקשות דעכ"פ כיון שהם שתי מחלוקות שלא תלויין וע"ז לא שייך לשון אפילו הי"ל להקשות בלשון אחר.

ד. קשה הראיה שמביא הגמ' מברכת כהנים

עוד קשה מה שמביא רביה מהא דברכת כהנים דתני אבא בריה דרב בנימין בר חייא עם שאחורי כהנים אינם בכלל ברכה שפרש"י אף על פי שעם שבשדות בכלל ברכה, דהתם הא אין הצבור צריכין לצאת בשום אמירה דרק הכהנים צריכין לברך שלכן שייך שיברכו אף לאילו שאינם בביהכ"נ וכמפורש בסוטה דף ל"ח בביהכ"נ שכולה כהנים, ורק אלו דלא אניסי והיו יכולין לבא ולשמוע הברכה ולא באו שחזינן שלא היתה הברכה חשובה עליהם לבא לפני הכהנים להיות מתברכין פנים נגד פנים כדת הלכך אינם בכלל ברכה כדפרש"י, הרי שמעצם הברכה לא היה צורך לבא לפני הכהנים, שלכן הוצרך לומר טעם על מה שאינם בכלל הברכה והטעם לא שייך באלו שאניסי, והכא להיפוך דבעצם לא שייך שיצאו אלו דאניסי ואין שומעין התפלה וצריך לתקנה חדשה לומר שיוצאין אף כשלא שומעין מאחר שאניסי מגליה מהא דאניסי שהם בכלל ברכה שגם בתפלה תיקנו שיצאו...

י. ולכן יוצאים עם שבשדות אף שאינם שומעים

ולפ"ז שפיר שייך שיצאו בתפלת הש"ץ אף אלו שבשדות אף דאינם בני כנישתא ולא שומעין כלל, כיון דהוא שלוחם כעין כהן בעבודה שיוצאין כל ישראל בקרבן התמיד, וכן הוא בציבור הקבועין לביהכ"נ זה ששייך שיצאו אף אלו שבשדות, ואי משום דבעינן מעמדות ומשמע בתענית דף כ"ז שמעכבין את הקרבן, הרי איכא הציבור שממילא הם גם במקום מעמדות, וזהו הטעם שיוצאין אלו שבשדות אף דלא שמעי כלל, משום דעצם לצאת בתפלת אחר הא ליכא בתפלה אף בשמיעה ממש אלא שהוא ענין תקנה אחרת שמקיימין ע"י שלוחם כמו בעבודה הרי אין צורך לזה בשמיעה כלל, אבל מסתבר שהוא בידיעה ובהכוונה לצאת בשליחות של הש"ץ בתפלתו.

13. שו"ע או"ח סימן ק - תפלת המועד צריך לסדר:

(א) תפלות של מועדות ושל ר"ה, צריך להסדיר תפלתו קודם שיתפלל, כדי שתהא שגורה בפיו: (הגה - וי"א דוקא כשמתפללים על פה, אבל כשמתפללין מתוך הסיודור, מותר, דהא רואה מה שמתפלל וכן נוהגין). (כ"י בשם הר"ר מנוח):

14. משנה ברורה על או"ח סימן ק

(ג) מתוך הסיודור - ותפילות ופיוטים שחמור פירושם צריך להסדיר תחלה ולא מהני ספר בזה [ט"ז]:

1. ספר נפש הרב [ע' קכה]

מתפילת השייץ, דב' ענינים נפרדים יש בהלכה, תפילה בציבור, ותפילת הציבור, ותפילה בציבור היינו מה שיש עשרה בני אדם המתפללים תפילה בלחש ביחד במקום אחד, ותפילת הציבור היינו חזרת השייץ, שהחזן משמש כשלוחם של הציבור להתפלל תפילה אחת בעד כולם, ודוגמת כהן המקריב קרבן צבור בביהמ"ק, שהוא קרבן אחד העולה בעד כל הציבור [וכה"ג יש בשלטי גבורים (סוף מסי ר"ה) בשם הריא"ז שהביא בשם מז"ה (והוא מורי זקני הרב, דהיינו זקנו של הריא"ז בעל התוס' רי"ד), דענין זה שהשייץ מוציא אפילו את עם שבשדות הואיל ואניסי, שלא אמרו כן אלא בתפילות, שהן כנגד תמידים, אבל תקיעת שופר ומקרא מגילה, אין שייץ פוטר עם שבשדות, אלא כולן צריכין לשמוע. (ד"ע)]. ועיי משנה ברכות סוף פרק אין עומדין (לד:), דהמתפלל וטעה, סימן רע לו. ואם שייץ הוא, סימן רע לשולחו, מפני שלוחו של אדם כמותו. ועשו"ע או"ח ה"ה ר"ה (רס"י תקפ"א בהגהת הרמ"א), דכל ישראל כשרים הם (לשמש כשייץ), רק שיהיה מרוצה לקהל, אבל אם מתפלל בחזקה, אין עונן אחריו אמן. ועיי"ש בבהר"א (ס"ק י"ז) שצ"ן למשניות תרומות פ"א, דבשליחות בעינן מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם, וכנראה דס"ל להגר"א שהחזן משמש כשליח הציבור מדין שליחות, וכפשטות ל' המשנה הנ"ל. ובפשוטו היה נראה דזה אינו, דמדין שלוחו של אדם כמותו היה לנו להחשיב את תפילת השייץ כאילו נאמרה ע"י כל אחד ואחד ממשלחיו, ואדרבא, אין רצוננו בזה, דאין אנו רוצים שכל אחד ואחד יתפלל לבדו [דזהו ענין תפילה בלחש, שכבר התפללו], אלא רצוננו בחזרת השייץ – שכל הציבור יגישו לפני ד' תפילה אחת בעד כולם. וזהו ענין "תפילת הציבור". ובפשוטו נראה דלשון המשנה הנ"ל, שצ"פ ענין שלוחו של אדם כמותו לשייץ החוזר על התפילה, מליצה בעלמא היא.

2. ספר שיעורי הרב [על עניני תפילה, ע' פח]

מפנה נדבה מדין קרבן נדבה. (דה"ח נדיני תפלות כנגד תמידין תקנוס הרי חזין דנתקנו דיני התפלות וזמניהם כנגד זמני קרבנות התמידין, וה"ג דין תפלת נדבה מאחר שהיא עולה כנגד קרבן נדבה, פשיטא דדיני הקרבן חילי על התפלה, וכשם שאין ק"ל בנדבה, כך אין תפלת צבור בנדבה, וכמ"ש הרמב"ם)²⁷.

ואשר נראה לומר בזה דבאמת שני ענינים יש בקיום מצות התפלה בצבור, חדא, תפלת השייץ על שם הצבור, והיינו דהשייץ מוציא בתפלתו את הצבור יד"ם, ואופן אחר יש בתפלה בצבור, בתפלת עשרה יחידים שמתפללים ביחד בלחש ומנטרפין יחד בתפלתם בצבור. ומעתה יש לעיין בדברי הרמב"ם שכתב דאין הצבור מתפללן תפלת נדבה, האם דין זה שייך להפלת נדבה אדעתא דנדבה. והביאור בזה הוא דהנה חלוק דין תפלת השייץ שמוציא לכל הצבור, דא"ו במורת צירוף בעלמא של תפלות של עשרה יחידים המנטרפין לצבור, רק היא חלוקה שם תפלת בפני עצמה של "תפלת הצבור", ובהו הוא שכתב הרמב"ם דכמו דלא שייך שיתול דין נדבה על קרבן צבור, כך א"א שיתול דין נדבה על תפלת של תפלת הצבור. משא"כ בעשרה שמתרפין ביחד בתפלה בלחש, נהי דמנטרפין לצבור, מכל מקום התפלה של התפלה היחיד של כל אחד ואחד מהם הוא דהויא, ואין כאן תפלה אחת של תפלה המשותפת לכל הצבור. ושפיר מצי לכוין בה על דעת שהיא נדבה, ולא דמיא כלל לקרבן צבור שאינו בא בנדבה, (דבקרבן צבור, חלוקה שם "צבור" הוא שניו בגוף התפלה של הקרבן). — ומעתה לפ"ו

הרב	עניני ק"ש וברכותיה	שיעורי	ס
<p>דבעינן שיהא כל אחד מבקש רחמים על עצמו, מכל מקום שאני תפילה הש"ך דשפיר מוֹצֵיא לְאֲחֵרִים, וְהִנּוּ דְכוּחָהּ בְּבִרְכּוֹת ק"ש, ק"ל לְהִרְמִיבֵי כְּשֵׁי הִירוּשָׁלַיִם דְּבִק"ש לִיתָא לְדִינָא דְשׁוּמַע כְּעוֹנָה, וְכַדִּי לְהוֹצִיא אֲחֵרִים בְּעֵינֵי דְוִוְקָא שִׁיחָא בְּעֶשְׂרֵה, וְזֶה דְק"ל לְהִרְמִיבֵי דִּין פּוֹרֵס עַל שְׁמַע שִׁיכָא גַּמֵּי בְּשָׂר בְּרִכּוֹת ק"ש.</p>	<p>על שמע והיא אחת מהשמים שלפניה, עכ"ל.</p>	<p>וביאור השגת הראב"ד הוא, דק"ל לְהִרְמִיבֵי דְעִיקָר דִּינָא דְלִרְיָן לְפָרוֹס עַל שְׁמַע בְּעֶשְׂרֵה, הֵיטוּ מִדִּין דְּכָל דְּכַר שְׁבַקְדוּשָׁה לֹא יֵהֵא פְחוּת מֵעֶשְׂרֵה, וְאִשְׁר ע"כ לֹא שִׁיךְ דִּין זֶה דְּפוֹרֵס עַל שְׁמַע אֲלֵא בְּבִרְכַת יוֹזֵר שִׁישׁ בְּהַ קְדוּשָׁה, מִשָּׁא"כ בְּשָׂרֵי בְּרִכּוֹת ק"ש אֵין בְּהֵם דִּין דְּכָרִים שְׁבַקְדוּשָׁה, אֲכַן בְּדַעַת הִרְמִיבֵי דְק"ל דִּין פּוֹרֵס עַל שְׁמַע קָאֵי גַּמֵּי אֲשָׁר בְּרִכּוֹת ק"ש, נִרְאֵה מוֹכַח בּוֹה דְלִשְׁטַת הִרְמִיבֵי לֹא מִדִּין דְּכָרִים שְׁבַקְדוּשָׁה הוּא דְלִרְיָן לְפָרוֹס אֲחַ שְׁמַע בְּעֶשְׂרֵה, רַק עִיקְרוֹ הוּא מִשׁוֹם דְּכַפְּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה אֵין אֶחָד מוֹצִיא לְחִבְרֵי, וְכַמְבֹאֵר בִּירוּשָׁלַיִם דְּלֹא שִׁיכָא דִּינָא דְשׁוּמַע כְּעוֹנָה לְעֵינֵי ק"ש וְתַפְלָה, (וּס"ל לְהִרְמִיבֵי דְבִרְכּוֹת ק"ש דְּמִיָּה לִק"ש בְּדִין זֶה), אֲכַן חֲלוּק בּוֹה דִּין ק"ש וְתַפְלָה בְּצִבּוֹר, דְּמִדִּין צְבוֹר שְׁפִיר יִכּוֹל אֶחָד לְהוֹצִיא אֶת חִבְרֵי. — וְרָאִי לּוֹה מְדַבְּרֵי הִירוּשָׁלַיִם גּוֹפֵא דְק"ל דְּבִק"ש וְתַפְלָה אֵין אֶחָד מוֹצִיא אֶת חִבְרֵי, וְבְעֵינֵי שִׁיחָא כֹּל אֶחָד מִשְׁנֵן לְעַמּוֹ וּמִבְּקָשׁ רַחֲמִים עַל עַצְמוֹ, וּמִכֹּל מִקּוֹם הֵא חוֹיִן לְהִדִּיא דְתַפְלָה הֵש"ך מוֹצִיא אֶת הַרְבֵּים יְדֵי חוֹבָתָם, וְכַמְבֹאֵר לְהִדִּיא בְר"ה (דף ל"ד ע"ב) דְאִי, לְמַה שְׁלִיחַ צְבוֹר יוֹרֵד לְפָנֵי הַחִיבָה, אֲמַרְוּ לוֹ כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת שְׁאִינוּ בְּקִי, ע"כ. וְחוֹיִן דְעִיקָר דִּין תַּפְלָה הֵש"ך הוּא כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת שְׁאִינוּ בְּקִי, וּמְבֹאֵר בּוֹה דְנֵהִי דְכַתְּפִילָה לִיתָא לְדִינָא דְשׁוּמַע כְּעוֹנָה וּכְפָחוֹת מְצִבּוֹר אֵין אֶחָד מוֹצִיא אֶת חִבְרֵי.</p>	
<p>ובביאור הדברים הי' נראה לומר בזה, דחלוק דין תפלה הש"ך, דהא דהש"ך מוֹצִיא אֶת הַרְבֵּים יְדֵי חוֹבָתָם אִי"ז כֹּל מִדִּין שׁוּמַע כְּעוֹנָה, רַק הַצִּיּוֹר הוּא דְתַפְלָה הֵש"ך אֵינֵה בִּיסוּדָה תַּפְלָה שֶׁל יְחִידִים, דְּנִימָא דְמִדִּין שׁוּמַע כְּעוֹנָה נִחְשָׁבוּ כְּאֵילוּ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד מִתַּפְלֵל בְּעַמּוֹ, רַק יֵשׁ כַּאֲן חִפְּצָא מִחוּדָשׁ שֶׁל תַּפְלָה הַצְּבוֹר, וְהַצְּבוֹר הוּא שְׁמַתַּפְלֵל, וְאֵין כַּאֲן תַּפְלָה יְחִידִים, וְע"י הַקְּצָת הַצְּבוֹר לְתַפְלָה הֵש"ך כֹּל הַצְּבוֹר מִשְׁתַּחֲפִים וּמִטְרַפִּים לְתַפְלָה אֶחָד דְתַפְלָה הַצְּבוֹר, וְנִמְצָא לְפִי זֶה דְכַתְּפִילָה הֵא דְהֵש"ך מוֹצִיא אֶת הַצְּבוֹר לֹא מִדִּין שׁוּמַע כְּעוֹנָה הוּא דְאִשְׁיֵן עֲלֵהּ, רַק עִיקְרוֹ מִשׁוֹם דִּין מִיּוֹתֵד שֶׁל תַּפְלָה הַצְּבוֹר, וְהִנּוּ דְכוּחָהּ בְּבִרְכּוֹת ק"ש ק"ל לְהִרְמִיבֵי דְנֵהִי דְכַפְּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה אֵין אֶחָד מוֹצִיא אֶת חִבְרֵי, מִשׁוֹם דְּבְעֵינֵי שִׁיחָא כ"א מִשְׁנֵן לְעַמּוֹ, מִכֹּל מִקּוֹם נִאֲמַר בְּדִינָא דְפוֹרֵס עַל שְׁמַע דְּכָל שִׁישׁ עֶשְׂרֵה, הִרִי כוֹלֵם מִשְׁתַּחֲפִים וְנִכְלָלִים בְּבִרְכּוֹת ק"ש שֶׁל הַצְּבוֹר, וְכַמּוֹ שְׁנֵהֲבָרָה, דְכָל שְׁפוֹרְסֵין עַל שְׁמַע בְּעֶשְׂרֵה, הו"ל חֲלוּת שֶׁס חִפְּצָא מִחוּדָשׁ לְעַמּוֹה שֶׁל "ק"ש בְּצִבּוֹר".</p>			

SEE HOSAFI ON CHAZARAS HASHATZ .4